

ИНТЕРВЈУ 26.08.2011

ИПАРД отвора нови инвестициски можности за македонскиот аграр

[Александра Спасевска](#)

ТОНИ ДИМОВСКИ, Директорот на Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој

Во иднина од европскиот фонд за земјоделство ќе се кофинансира изградбата на нови пластеници и стакленици и фарми за производство на млеко и месо. Овие можности, многу значајни за македонскиот аграр, досега не беа во игра. Директорот Димовски најавува постојано следење на потребите на земјоделците

Најавивте менување на условите за користење на ИПАРД-програмата за нејзино поголемо искористување. Конкретно, кои услови ќе се менуваат и кај кои мерки?

ИПАРД-програмата според одредени правила може континуирано да се менува и адаптира затоа што земјоделството е динамична дејност и потребите за инвестиции на земјоделците се менуваат.

Ние, тие промени и потреби ги следиме од комуникацијата со заинтересираните корисници на ИПАРД, преку нивните претставници во Комитетот за мониторинг на ИПАРД од земјоделските здруженија и федерации. Предложените измени со

третата модификација на ИПАРД-програмата се резултат на согледувањата на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој за уште поголемо прилагодување на програмата кон актуелните потреби на македонскиот аграр. Новина е можноста со ИПАРД да се финансираат подигнување на нови пластеници и стакленици, што досега не беше предмет на кофинансирање од ИПАРД-програмата. Досега беше можно само да се реконструираат веќе постоечките капацитети. Новина е кофинансирањето на проекти за поддигнување нови фарми за производство на млеко и месо, краварски и овчарски фарми, кои досега имаше можност само да се реконструираат со европски пари. Меѓу предложените измени спаѓа и укинувањето на одделни финансиски ограничувања при набавка на опрема.

Доколку се усвојат овие измени вкупните прифатливи трошоци по корисник ќе се зголемат кај сите мерки. На пример, кај мерката 101 (инвестиции во земјоделски стопанства) од 530 илјади евра на 2 милиони евра. Тоа значи дека на еден корисник ќе може да му бидат прифатени повеќе проекти со вкупна прифатлива вредност на тие проекти до 2 милиони евра, од кои може да добие до 50% или еден милион евра финансиска поддршка. Кај мерката 103 (преработки и пласман) зголемен е лимитот на финансиска поддршка од 1,1 милион евра на 3 милиони евра, односно до 50% финансиска поддршка. Кај мерката 302 (рурален развој) лимитот на прифатливи трошоци за проект ќе се зголеми од 250 илјади на 500 илјади евра исто така со можност за финансиска поддршка до 50% од прифатливата вредност на проектот. Во основа извршени се значителни измени на листата на прифатливи трошоци кај трите мерки, при што значајно е што сега се опфатени трошоци за опрема за садење, берба, преработка на земјоделски производи и слично.

Четвртиот оглас за ИПАРД истекува на крајот на месецот. Дали е зголемен интересот кај апликантите и кои се Вашите очекувања од овој оглас?

Огласот истекува на 31 август, очекуваме интерес во континуитет. Важно е што има повеќе огласи и се надеваме дека со претстојните измени во програмата и акредитациите и по други мерки во наредниот период ќе се зголемува реализацијата на средствата. Во октомври ќе биде објавен уште еден оглас што дополнително ќе го забрза искористувањето на средствата.

Земјоделците постојано се жалат на сложените процедури и на комплицираните критериуми кои треба да се исполнат за нивната апликација да биде одобрена. Кои се најчестите пречки со кои се соочуваат земјоделците?

Основно е при подготовка на апликација да се обезбедат сите потребни документи, за предметот понатаму да биде обработен евалуиран и подоцна одобрен, со склучување договор. Проблемите најчесто се јавуваат во документите, како што се документите за легално користење на земјиштето, поточно имотен лист или договор за закуп, обезбедувањето на потребните дозволи од соодветните институции и сл. Во одредени случаи за сево ова е потребно повеќе време, но затоа пак објавувањето на огласите за аплицирање е почесто Исто така сакам да потсетам

дека не е дозволено барателите во контекст на нивните проекти да имаат веќе склучени договори со добавувачи се до склучувањето на договор со Агенцијата, а потоа сите потреби од можни промени да се опфатени преку постапка за анексирање на склучените договори. Со секој нареден оглас очекувам унапредување на состојбите. Досегашното искуство ќе се надополнува со помасовното запознавање на јавноста со поволностите на средствата од ИПАРД-програмата.

Од досега склучените договори за кофинансирање, дали има случај на раскинување на договор поради непочитување на условите од страна на корисникот на финансиската поддршка?

Досега не се случило раскинување на договор склучен по ИПАРД-програмата.

Капитал: Во последниот оглас имаше голем интерес од апликантите за инвестиции во капацитети за производство на млеко и сирење, како и за откупни центри. За која мерка има најголем интерес за кофинансирање?

Димовски: Најмногу апликации има за мерките 101 и 103 поточно во потсекторот овоштарство, како во примарното производство и преработки од овошје и зеленчук и во млекарството. Во првата мерка за проекти за модернизација на постоечките овошни насади, набавка на системи за наводнување капка по капка, односно набавка на опрема, мулчери, атомизери, прскалки за заштита и друга приклучна механизација.

Кај втората мерка, пак, најмногу апликации има за проекти за модернизација на преработувачките капацитети, набавка на современа опрема, вклучително и софтвер, за преработка на земјоделски производи. Во третата мерка, пак, за проекти за инвестиции во изградба и опремување објекти за одгледување печурки, потоа вложувања во изградба и опремување млекарници, за изградба и опремување објект за преработка на мед, како и за инвестиции во угостителство.

Еден од клучните проблеми за земјоделците е проблемот со кредитирање, односно обезбедување доволно финансии. Пред неколку месеци Агенцијата потпиша и меморандум со банките за полесен пристап до кредити за апликантите за ИПАРД-програмата. Овој проблем се уште постои. Дали најдовте заеднички јазик со банките?

Имаме комуникација со банкарската комора и сторивме се што е потребно во насока да постои поголема размена на податоците за да излеземе во пресрет на заинтересираните за ИПАРД-програмата. Во последно време има позитивни сигнали од неколку банки коишто веќе се насочени кон поголема поддршка на земјоделците кои аплицираат за оваа програма.

Во процес е апликацијата за акредитирање на уште една четврта мерка од ИПАРД-програмата. До каде е тој процес, за што се однесува оваа мерка и кога земјоделците ќе можат да почнат да аплицираат?

Завршени се подготоките за акредитација по уште една мерка, за техничка помош. Со користењето на средствата од истата се очекува да се зголеми запознавањето со можностите кои ги нуди ИПАРД-програмата, со детално запознавање на условите и начинот на аплицирање.

Во септември-октомври ќе биде спроведена постапката за национална акредитација, по која ќе следи и акредитација и од страна на Европската комисија. Според планот, односно потребниот период за завршување на оваа постапка се очекува во почетокот на 2012 година да отпочне користењето на средства и од оваа мерка.

Кои се Вашите очекувања за интензитетот на искористување на средствата од ИПАРД-програмата. Дали со новата мерка и со менувањето на условите ќе се забрза искористувањето на парите?

Отпочнавме со имплементирање на програма каде што ресурсите веќе беа одобрени, а требаше да се добие акредитација за најкраток период. Направивме огромни напори тоа да се случи. Постојат и прецизни правила како се користат овие средства. Успеавме да реализираме дел од средствата кои беа заостанати од 2007 и 2008 година, а сега со зачестените огласи и со претстојните акредитации и модификации на програмата, очекувам да се забрза искористувањето на овие значајни средства за нашата држава. Правиме максимални напори за овие средства да бидат искористени во целост. Врз основа на досега објавените три јавни повици Агенцијата склучи 103 договори за инвестиции со вкупна вредност од околу 13 милиони евра, односно резервирани средства за кофинансирање од околу 6,5 милиони евра.

Исплатите течат согласно со потребниот период за реализирање на инвестициите. Досега се исплатени 20 корисници на средства од првиот и вториот јавен повик, односно од ИПАРД-програмата се исплатени вкупно 813 илјади евра од кои 203 илјади евра од Буџетот, а 609 илјади евра се пари од Европската унија.